

Antalet borgerliga vigselförrättare/registreringsförrättare i Stockholms stad

Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen från Länsstyrelsen anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län har i skrivelse, *bilaga*, anfört att personer, vilka önskar bli vigda/registrerade i staden får besked om långa väntetider. Länsstyrelsen anser med anledning härav att staden bör överväga att utöka antalet borgerliga förrättare. Det anförs också att antalet förrättare som förordnas för staden är anmärkningsvärt litet i jämförelse med andra kommuner i länet.

Remisser

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret och KF/KS kansli.

Stadsledningskontoret förordar inte någon utökning av vigselkapaciteten i Stadshuset. Detta torde ej heller vara erforderligt då behovet av vigselkapacitet kan tillgodoses genom andra ceremonier. Det behöver inte vara uteslutet att vid kvarstående behov tillhandahålla andra lokaler genom stadens försorg.

KF/KS kansli anser att vigselkapaciteten i Stadshuset bör ökas. Kansliet föreslår således att ytterligare vigselförrättare utses, som måste vara beredda att även ställa upp och förrätta vigslar på andra ställen än i Stadshuset. Dessutom bör det öppnas för vigslar även på söndagar.

Mina synpunkter

Jag delar stadsledningskontorets uppfattning att det finns ett flertal aspekter, som måste beaktas inför en utökning av antalet borgerliga vigselförrättare nominerade av staden. Det som främst måste beaktas gäller Stadshusets bristande kapacitet för vigslar. Ett ökat antal vigsel- och partnerskapsförrättare kan trots detta övervägas, då vigslar kan ske även på andra platser än i Stadshuset. Jag anser att ett utökat antal vigsel- och partnerskapsförrättare ska övervägas inför nästa mandatperiod. Verksamheten med vigslar kräver en hel del administration och skulle antalet vigslar utökas skulle visningsverksamheten behöva begränsas. En utökning av antalet nominerade förtroendevalda vigselförrättare är beroende av intresse hos berörda. Ersättningen får betraktas som minimal då den uppgår till 110 kr. för första paret och 30 kr. för de därpå följande under en tjänstgörings-

dag. Därutöver kan anföras att behovet av vigselkapacitet i kommunen även kan tillgodoses genom en utökning av tingsrättens kapacitet.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Skrivelsen från Länsstyrelsen anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Stockholm den 27 oktober 2005

ROGER MOGERT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Lotta Edbolm* (fp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att skrivelsen besvaras med följande

Att viga i Stockholms stad är populärt. Under de senaste åren har antalet vigslar ökat, såväl i Stadshuset som så kallade privata vigslar på annat håll. Väntetiden för en vigsel- eller registreringsceremoni i Stadshuset är lång. Faktum är att tiden i dag inte räcker till för stadens vigsel- och registreringsförrättare att hinna med att viga alla som så önskar.

Inge-Britt Lundin har i motion 2005:37 uppmärksammat behovet av att utse fler vigsel/registreringsförrättare i Stockholms stad. Vi delar motionärens och länsstyrelsens analys och anser att staden bör besluta om hemställa till länsstyrelsen om utseende av före vigsel/registreringsförrättare i Stockholms stad.

ÄRENDET

Länsstyrelsen i Stockholms län har i skrivelse, *bilaga*, anfört att personer, vilka önskar bli vigda/registrerade i staden får besked om långa väntetider. Länsstyrelsen anser med anledning härav att staden bör överväga att utöka antalet borgerliga förrättare. Det anförs också att antalet förrättare som förordnas för staden är anmärkningsvärt litet i jämförelse med andra kommuner i länet.

REMISSER

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret och KF/KS kansli.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2005 är av i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret anser, som anförs i tjänsteutlåtandet, att det finns ett flertal aspekter, som måste beaktas inför en utökning av antalet borgerliga vigselförrättare nominerade av staden. Detta gäller Stadshusets bristande kapacitet för vigslar, rättigheten för alla och envar att viga i Stadshuset, tingsrättens kapacitet, antalet särskilt förordnade vigselförrättare, avgiftssättning, arvoden och inte minst det faktum att en statlig utredning arbetar med dessa frågor. Mot denna bakgrund vill stadsledningskontoret inte förorda någon utökning av vigselkapaciteten i Stadshuset. Detta torde ej heller vara erforderligt då behovet av vigselkapacitet kan tillgodoses genom andra ceremonier. Det behöver inte vara uteslutet att vid kvarstående behov tillhandahålla andra lokaler genom stadens försorg.

Skrivelsen kan härmed anses besvarad.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande, där det beretts inom stadsdirektörens stab.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län har i skrivelse anfört att personer, vilka önskar bli vigda/registrerade i staden får besked om långa väntetider. Länsstyrelsen anser med anledning härav att staden ”bör överväga” att utöka antalet borgerliga förrättare. Det anförs också att antalet förrättare som förordnas för staden är ”anmärkningsvärt” litet i jämförelse med andra kommuner i länet.

Stadsledningskontoret erinrar om remissyttranden dels över motion av Inge-Britt Lundin (fp) (Dnr. 011-1951-2005) dels över skrivelse från länsstyrelsen ang. förordnande som borgerlig vigselförrättare och registreringsförrättare (Dnr. 011-2290-2005).

I dessa ärenden utvecklades vigselfrågans anknytning till staden mm.

Stadsledningskontorets synpunkter

Enligt äktenskapsbalken (SFS 1987:230) 4 kap. 3 § är behöriga att vara vigselförrättare präst i svenska kyrkan, präst eller annan befattningshavare i annat trossamfund, lagfaren domare i tingsrätt eller den som länsstyrelsen förordnat till vigselförrättare. Enligt förordning (1987:1019) med närmare föreskrifter om vigsel som förrättas av domare eller särskilt förordnad vigselförrättare bestäms tid och plats för vigseln av vigselförrättaren efter samråd med kvinnan och mannen. Motsvarande gäller enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap samt till denna hörande förordning (1994:1341).

Såvitt SLK kunnat finna föreligger det inte någon skyldighet för kommuner att nominera vigselförrättare. Från 1982 permanentades en tidigare försöksverksamhet med vigslar i stadshuset

och som utförs på lördagar kl. 14-16 av 12 förtroendevalda. SLK har tidigare avstyrkt en utökning av vigselverksamheten i stadshuset av tekniska och ekonomiska skäl. Huruvida köerna för stadshusvigsel är att hänföra till miljön eller det faktum att man önskar vigsel utförd av en viss förtroendevald kan SLK inte bedöma. Det senare kriteriet torde, i mån av tyngd, främst gälla brudpar från Stockholm.

En utökning av antalet nominerade förtroendevalda vigselförrättare är beroende av intresse hos berörda. Ersättningen får betraktas som minimal då den uppgår till 110 kr. för första paret och 30 kr. för de därpå följande under en tjänstgöringsdag. Det kan här tilläggas att vigsel i andra kommuner också utförs av kommunala tjänstemän. När den lokalmässiga kapaciteten är den trånga sektorn anser SLK att denna främst bör reserveras för brudpar med anknytning till Stockholm då det förhåller sig så att brudpar från övriga landet och utlandet svarar för en betydande del i den halvårslånga kön. SLK kan inte inse att vigslar tillhör den kommunala kärnverksamheten i vart fall inte då de tillhandahålls brudpar med annan hemvist. Vigslarna är avgiftsfria och drar en hel del kostnader för administration och lokaler. En ev. avgift skulle sannolikt behöva sättas långt över självkostnaden för att efterfrågan skulle minska. Om det likväl bedöms som angeläget att öka antalet vigselförrättare i staden anser SLK att andra lokaliseringalternativ än Stadshuset bör kunna övervägas.

I Stadshuset genomförs c:a 1000 vigslar/år. I Stockholms tingsrätt är antalet c:a 800. Härutöver tillkommer förrättningar vid övriga tingsrätter i länet samt de som sker genom särskilt förordnade förrättare. Länsstyrelsen som närmast berörd statlig myndighet borde vid stor efterfrågan på vigselförrättare kunna medverka till att tingsrättens vigselkapacitet utökas för att reducera väntetiderna. Att tillräcklig vigselkapacitet står till förfogande är i hög grad beroende av de volymer som tingsrätterna ställer upp med och sammanvägningen bör ligga på statlig nivå. Att bedöma ett reellt behov av staden nominerade förrättare framstår således som vanskligt då den samlade personella kapaciteten måste bedömas samordnat och inte enbart relateras till kapaciteten i Stadshuset. I den mån de av länsstyrelsen särskilt förordnade förrättarna är hårt belastade torde flera särskilt utsedda utan anknytning till viss kommun medverka till att reducera kötider såväl i Stockholm som annorstädes. En bedömning av kandidaters kvalifikationer bör helt åvila länsstyrelsen.

Som anförts i tidigare ärenden arbetar en statlig utredning (Äktenskaps- och partnerskapsutredningen) med hithörande frågor bl. huruvida ingående av äktenskap kan knytas till någon form av registrering istället för till vigsel. Utredningens förslag bör avvaktas då de kan i avsevärd mån påverka nuvarande ceremonier.

Skrivelsen torde kunna besvaras med vad som här anförts.

KF/KS kanslis tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2005 är av i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

I anledning av tre olika motioner beslöt kommunfullmäktige 1971 (Utl 1971:196) att starta en försöksverksamhet med vigslar i Stadshuset. Ett viktigt motiv var enligt beslutet att skapa en möjlighet till borgerlig vigsel också när Rådhuset var stängt, d.v.s. under lördagar, söndagar och helgdagsaftnar. Ett annat önskemål var att vigseln borde kunna ges en festligare och mer högtidlig inramning än i Rådhuset. Ett antal olika lokaler övervägdes, bl.a. Skogaholms herrgård på Skansen samt lokaler på Skeppsholmen, i Medborgarhuset och Kulturhuset. Vid den fortsatta beredningen stannade man dock för Stadshuset och den s.k. Ovalen med ingång via De hundrades valv.

De första vigslarna i Stadshuset genomfördes i februari 1972. Försöksverksamheten ersattes med en permanent verksamhet tio år senare (Utl 1982:190). Verksamheten har bedrivits på i stort sett samma sätt hela tiden. Tolv förtroendevalda utses som vigselförrättare av fullmäktige. Staden svarar för kostnaderna för vaktmästare, protokollförare, tolkning, utsmyckning, granskning av

handlingar och utskrift av vigselbevis. Från slutet av 1990-talet svarar staden också för tidsbeställning, som tidigare sköttes av tingsrätten i Rådhuset.

I Stadshuset är antalet vigslar/ registreringar av partnerskap ca 1000 per år. Härutöver svarar de av staden utsedda vigselförrättarna för ca 70 - 80 förrättningar på andra håll än i Stadshuset. KF/KS kansli är den förvaltning inom staden som har ansvaret för administrationen kring vigslar och registreringar.

KF/KS kanslis synpunkter

KF/KS kanslis uppfattning är att motionären har rätt i att önskemålen om att få gifta sig/registrera partnerskap i Stadshuset har ökat under senare år. De som vigs eller registreras är inte bara boende i Stockholm utan de kommer även från andra kommuner och från utlandet. En vigsel i Stadshuset upplevs som en värdig och fin ceremoni i vackra och statusfyllda lokaler. Väntetiden är 2 - 4 månader (fyra på sommaren), vilket av många intressenter uppfattas som en alltför lång tidsutdräkt. Det leder till att åtskilliga par blir besvikna och får ändra sina planer eller efterfrågar att få vigseln förrättad på andra platser.

Länsstyrelsen anser – i likhet med motionären – att kommunen bör överväga att utöka antalet borgerliga vigselförrättare/registreringsförrättare. I en remiss till staden 2005-06-17 påpekas att väntetiden är lång och att antalet borgerliga vigselförrättare/registreringsförrättare som förordnas för Stockholms stad efter förslag av fullmäktige är anmärkningsvärt litet i jämförelse med andra kommuner i länet.

Det är naturligtvis en bedömningssak vilken kötid för vigsel i Stadshuset som skall anses lagom och rimlig. Åtskillig arbetstid åtgår för kansliets handläggare att förklara situationen för de berörda. Klart är att nuvarande långa kötider gör många besvikna och styr bort en hel del presumtiva vigselakter från Stadshuset. Det är därför, anser KF/KS kansli, ett rimligt önskemål att öka vigselpkapaciteten. Det är ingen tvekan om att vigsellarna/registreringarna har ett betydande goodwill-värde för den kommunala verksamheten och ger intryck av ett öppet och serviceinriktat Stockholm.

Förslaget om att öka antalet av fullmäktige utsedda vigsel- och registreringsförrättare bör inte vara svårt att genomföra. Det löser dock inte kapacitetsbristen när det gäller vigslar i själva Stadshuset. Det är lokalutnyttjandet som är problemet. Antingen måste tidstillgången i Ovalen utökas eller också måste tillträde ges till någon annan lokal i Stadshuset.

Vigsellarna/registreringarna äger nu rum i Ovalen mellan kl 14.00 och 16.00 på lördagar och medför under denna tid begränsningar för visningar och mottagningar i Stadshuset. Sommarmånaderna är högsäsong för såväl visningar som vigslar. En utökning av lördagstiden för vigslar i Ovalen, skulle innebära en minskning av tiden för visningar, och vice versa. Det är sannolikt inte lämpligt att ändra den nuvarande mixen.

KF/KS kansli anser dock att tider för vigslar och registreringar under sommarmånaderna – förutom på lördagar - borde kunna erbjudas på *söndagar* mellan kl 14.00 och 16.00 utan att visningsverksamheten nämnvärt behöver stå tillbaka. Redan när försöket med vigslar inleddes 1972 var avsikten att vigselakter skulle erbjudas även på söndagar. Efter uppgifter från tingsrätten om att sådana önskemål, vid den tiden, förekom endast i begränsad omfattning beslöt man att tills vidare avvakta med att införa söndagsvigslar. Hur stort intresset för söndagsvigsel är i dagsläget går ej att bedöma eftersom detta alternativ inte har erbjudits.

För att öka kapaciteten ytterligare skulle andra lokaler i Stadshuset behöva utnyttjas. Nordiska rummet och/eller Paulirummet ligger då närmast till hands och borde kunna disponeras någon timme på lördagar. En särskild ingång finns från västsidan mot Ragnar Östbergs plan. Ett utnyttjande av dessa lokaler stör inte visningsverksamheten och kommer normalt inte heller att inkräkta på stadens mottagningar eller annan representation. KF/KS kansli anser dock att det skulle bli betydande informations- och styrningsproblem gentemot bröllopsgästerna om två olika delar av Stadshuset - Ovalen och Pauli/Nordiska - används under samma dag. En förstärkt vaktmästarinsats behövs, bl.a. för omskyllningar, ommöbleringar och för att hindra att bröllopsgästerna ska lockas in i Blå Hallen och vidare ut i Stadshusets representationslokaler. Av dessa skäl anser kansliet att en förstärkning av kapaciteten för vigslar/registreringar åtminstone i ett inledningskede bör inskränka sig till ovan nämnda tid för söndagsförrättningar i Ovalen.

Regeringen har tillsatt den s.k. Äktenskaps- och partnerskapsutredningen (Ju 2005:03). Denna ska bl.a. ta ställning till frågan om äktenskap endast bör få ingås civilt. Skulle så bli fallet kommer rimligen efterfrågan på borgerlig vigselkapacitet att öka ytterligare. Den pågående utredningen, som ska vara klar i mars 2007, är enligt kansliets uppfattning inget skäl för att nu avvakta med att öka vigselkapaciteten i Stadshuset.

Arvodena till vigsel-/registreringsförrättarna bekostas av statsmedel via länsstyrelsen. Arvode utges med 110 kronor. Förrättas samma dag mer än en vigsel utgör ersättningen 30 kronor för varje vigsel utöver den första.

Stadens bokförda kostnader för borgerliga vigslar/registreringar av partnerskap består av löner till vaktmästare/vittnen, blommor och lokalutsmäckning, tolkarvoden, informationsutskick samt en $\frac{3}{4}$ befattning för tidsbeställningar, granskning av handlingar, expediering till skatteverket, utskrift av vigselbevis m.m. Dessa kostnader uppgick år 2004 till sammanlagt drygt 450 000 kronor, exklusive lokalkostnader. Lokalkostnaderna är i sammanhanget försumbara. Hänsyn har inte heller tagits till eventuell undanträngning av potentiella intäkter från visningsverksamheten då sådana effekter är mycket osäkra. Kostnaden per vigsel, inklusive dem som äger rum på annan plats kan med ovan nämnda förutsättningar anges till 420 – 430 kronor. Skulle vigselkapaciteten ökas i enlighet med vad som ovan skisseras kommer den totala kostnaden för verksamheten också att öka men ”styckkostnaden” per vigsel kommer att minska.

En vigsel i Stadshuset är avgiftsfri. Det gäller även för icke stockholmare. Ibland har förslag väckts, t.ex. i budget för 1994, om att staden bör ta betalt för vigselverksamheten. Någon avgift har ännu inte införts bl.a. på grund av att hanteringen antas medföra en rätt omfattande extra administration.

Sammanfattningsvis anser KF/KS kansli att vigselkapaciteten i Stadshuset bör ökas. Kansliet föreslår således att fullmäktige bifaller motionen och utser ytterligare vigselförrättare, som måste vara beredda att även ställa upp och förrätta vigslar på andra ställen än i Stadshuset. Vigseltiderna på lördagar i Ovalen bör oförändrat omfatta kl. 14.00 – 16.00 under sommarmånaderna. Ovalen bör dessutom öppnas för vigslar på söndagar kl 14.00 – 16.00. Om detta inte räcker för att nedbringa kötiderna bör förutsättningarna för att utnyttja också andra lokaler i Stadshuset studeras mera i detalj.

Stadsledningskontoret och KF/KS kansli bör ges i uppdrag att genomföra de praktiska förändringarna.